

**VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Rev-472/04
Banjaluka, 17. 02. 2006. godine**

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gojković Stake, kao predsjednika vijeća, Tomić Biljane, Osmić Darka, Lukić Dragoslava i Kulenović Zlatka kao članova vijeća, u pravnoj stvari predlagateljice D. B. iz B. L., protiv D. Ž. iz B. L., zastupan po punomoćniku P. M., advokatu iz B. L., radi određivanja nosioca stanarskog prava, odlučujući o reviziji protivnika predlagača, protiv rješenja Okružnog suda u B. L. br. Gž-2042/02 od 28. 5. 2004. godine, na sjednici održanoj 17. 02. 2006. godine donio je

R J E Š E N J E

Revizija se uvažava, ukida se rješenje Okružnog suda u B. L. br. Gž-2042/02 od 28. 5. 2004. godine i predmet vraća istom sudu na ponovno odlučivanje.

O b r a z l o ž e n j e

Rješenjem Osnovnog suda u B. L. br. R II-50/00 od 11. 4. 2002. godine za nosioca stanarskog prava na jednoiposobnom stanu, koji se nalazi u B. L., određena je predlagateljica, s tim da protivniku predlagača prestaje svojstvo nosioca stanarskog prava na tom stanu, te je obavezan iseliti se kada mu predlagateljica obezbjedi nužni smještaj.

Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Rješenjem Okružnog suda u B. L. br. Gž-2042/02 od 28. 5. 2004. godine, žalba protivnika predlagača je odbijena i prvostepeno rješenje potvrđeno.

Blagovremenom revizijom protivnik predlagača pobija drugostepeno rješenje zbog povreda odredaba postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se osporena odluka preinači tako da se on odredi za nosioca stanarskog prava ili da se ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

Predlagateljica nije odgovorila na reviziju.

Revizija je osnovana.

U ovom postupku riječ je o sporu između bivših bračnih supružnika o pravu na dalje korištenje stana na kojem su bili sunosioci stanarskog prava.

U slučaju razvoda braka ranijim bračnim supružnicima, koji su zajednički nosioci stanarskog prava (član 19. stav 2. Zakona o stambenim odnosima, „Službeni list SR BiH“, br. 17/84 do 36/89, te „Službeni glasnik RS“, br. 19/93 do 31/99 – u daljem tekstu: ZSO) je odredbom člana 20. stav 1. istog zakona, omogućeno da sami dogovore koji će od njih ostati nosilac stanarskog prava na zajedničkom stanu.

Ova odredba ima za cilj da razdvoji bivše supružnike iz faktičke zajednice života, jer je ta zajednica postala nepodnošljiva, zbog čega je i uslijedio razvod. Zajednički život postao je dakle nemoguć, pa kao takav štetan za bračne supružnike, a onda i za članove njihovog porodičnog domaćinstva.

Zato zakonodavac i dozvoljava mogućnost da se u ovoj vrsti postupka odredi samo jedan od supružnika za nosioca stanarskog prava na stanu koji inače, kako to pravilno obrazlaže drugostepeni sud, predstavlja njihovu zajedničku imovinu.

Očito je da se stranke iz ovog postupka nisu mogle sporazumjeti o tome ko će od njih ostati nosilac stanarskog prava na predmetnom stanu.

U takvoj situaciji sudu je jedino preostalo da o tome odluči na osnovu kriterija propisanih u članu 20. stav 1. ZSO tj. stambenih potreba oba bračna supružnika, njihove djece i drugih lica koja zajedno snijima stanuju; razloga iz kojih je brak razveden i svih drugih socijalnih okolnosti.

Pri tome, činjenica da se predmetni stan može smatrati zajedničkom imovinom bračnih supružnika, kao sunosilaca stanarskog prava (član 19. stav 2. ZSO) u smislu relevantnih odredbi Porodičnog zakona ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 54/02 – u daljem tekstu: PZ) i to sa udjelima od 1/2, kako to presumira odredba člana 272. stav 1. PZ – nije od uticaja za određivanje nosioca stanarskog prava na predmetnom stanu, kako pogrešno nalazi drugostepeni sud.

S tim u vezi treba reći da udio poslodavaca bračnih supružnika u nabavci (sufinansiranju) predmetnog stana nema karakter udjela bračnih supružnika u sticanju stana kao zajedničke imovine, jer su oni samom dodjelom stana (bez obzira kome od njih je stan dodijeljen, odnosno ko je od njih zaključio ugovor o korištenju stana) postali ravnopravni sunosioci stanarskog prava, a onda i svih drugih prava koji iz njega proističu u vezi sa dodijeljenim stanom.

Drugačije shvatanje bi značilo da supružnik kojem nije dodijeljen stan na korištenje ne bi u vezi s njim imao nikakva prava, jer njegova radna organizacija, odnosno poslodavac nije učestvovao u nabavci stana, što nikako nije tačno s obzirom na sadržaj odredbe člana 19. stav 2. ZSO i sobzirom na stanovište Ustavnog suda Bosne i Hercegovine izloženo u Odluci U-55/02 od 26. 9. 2003. godine, na koje se poziva drugostepeni sud. Uostalom, shodno odredbi člana 63. ZSO, čak i razvedeni bračni supružnik koji uopšte nije vlasnik stana (kad stan predstavlja posebnu imovinu drugog bračnog supružnika) može ostvariti pravo na korištenje tog stana u cjelini ili u dijelu.

Tako reguliše i odredba člana 66. ZSO koja propisuje postupak i način korištenja stana koji predstavlja zajedničku privatnu imovinu razvedenih bračnih supružnika.

Spomenutom Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine utvrđena je saglasnost odredbe člana 20. ZSO sa Ustavom Bosne i Hercegovine i sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, pa se ova pravna stvar - jer zbog prirode stanarskog prava ne postoji mogućnost da oba bivša supružnika ostaju nosioci stanarskog prava na predmetnom stanu – ima razrješiti na osnovu principa jednakosti i pravičnosti, prema kriterijima propisanim spomenutom zakonskom odredbom.

Imovinski interes onog bračnog supružnika kome prestaje svojstvo nosioca stanarskog prava mora se, istina, smatrati dijelom zajedničke bračne imovine u skladu sa relevantnim odredbama PZ, ali on to pravo ne može ostvariti u ovom postupku, niti ono može biti prepreka za donošenje odluke u vanparničnom postupku u kojem se određuje koji će bračni supružnik nastaviti koristiti zajednički stan.

Ovo zato što se u ovoj vrsti postupka, saglasno odredbi člana 20. ZSO, uređuju međusobni odnosi razvedenih bračnih supružnika u pogledu daljeg korištenja stana, a ne radi se o parničnom postupku radi utvrđenja i diobe zajedničke imovine, odnosno radi određivanja naknade (koju ima u vidu spomenuta odluka Ustavnog suda BiH) na ime imovinskog interesa izraženog kroz stanarsko pravo nad stanom, bračnom supružniku koji nije određen za nosioca stanarskog prava.

Iz izloženog proizlazi da je drugostepeni sud, zbog pogrešnog pravnog pristupa u razrješenju ove vanparnične stvari, propustio da pravilno cijeni provedene dokaze, te nije dao nikakav značaj navodima parničnih stranka – predlagateljice da imaju vikendicu kod P. u koju ona nema pristupa, a koja eventualno može služiti zadovoljenju stambenih potreba jednog od njih, te protivnika predlagača da je predlagateljica naslijedila kuću u T. – niti je utvrdio okolnost, relevantnu za donošenje odluke, u čijem porodičnom domaćinstvu živi (sada punoljetna) zajednička kćerka A., te čije stambene potrebe su veće i čije socijalno-ekonomske okolnosti su lošije (sobzirom na insistiranje protivnika predlagača na privatizaciji, odnosno otkupu i prodaji predmetnog stana, što neminovno nameće pitanje da li mu je on uopšte potreban radi zadovoljenja stambenih potreba).

Iz naprijed iznesenih razloga valjalo je reviziju uvažiti i riješiti kao u izreci na osnovu odredbe člana 250. stav 2. u vezi sa članom 254. stav 4., članom 456. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 58/03, 85/03 i 74/05) i članom 2. stav 2. Zakona o vanparničnom postupku („Službeni list SR BiH“, br. 10/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 74/05).

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost opravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić